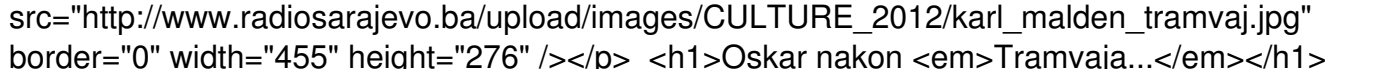
 Negdje se usput izgubilo ime Mladena ?or?a Sekulovi?a, ro?enog 1912. u ?ikagu, od oca Petra, rodom iz Bile?e, i majke Marije, porijeklom ?ehinje. Daju?i mu ime Mladen, i krstiv?i ga u pravoslavnoj crkvi kao ?or?a, roditelji kao da su najavljivali povratak u Hercegovinu, gdje bi dje?ak odrastao me?u svijetom koji nadijeva takva imena. Da su se s Amerikom srodili, valjda bi se dje?ak zvao John, George ili Karl. Uskoro se, me?utim, zaratilo, Princip je u Sarajevu ubio princa, i zavi?aj Petra Sekulovi?a naglavce se pretumbao...</p><p>?etiri godine kasnije, kada je dje?ak krenuo u ?kolu, potpisan je mir, uspostavljena je Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, ali Petar se tada ve? navikao na ?ikago, nije mu se vi?e vra?alo u Bile?u, a zavi?aj i porijeklo sveli su se na to ime: Mladen.</p><h1>Mladen Sekulovi? i Karl Malden</h1><p>Petar Sekulovi? bio je metalski radnik, mati, koju su ve? zvali Minnie, radila je kao ?velja. Dje?ak je bio predodre?en da kao i ve?ina djece ju?noslavenskih emigranata te generacije ostane proleter, jedva malo bolje situiran od svojih roditelja, da kao vojni dobrovoljac sudjeluje u Drugome svjetskom ratu, i da do kraja od?ivi jedan anonimniji ljudski ?ivot, koji ne?e biti zabilje?en ni u ameri?kim, ni u balkanskim knjigama. Takvi se obi?no bilje?e i pamte samo u spomenicama zavi?ajnih dru?tava. Tek ?e njihova djeca, koja vi?e ne znaju ni gdje je Bile?a i jedva izgovaraju one dvije-ili tri uveseljavaju?e rije?i, obi?no psovke, ?to su im ostale od pradjedovskoga jezika, tek ?e ta djeca biti pravi Amerikanci.

</p><p>I onda bi trebalo biti normalno i obi?no da se ta?no stotinu godina kasnije usput zagubi ime Mladena Sekulovi?a. Ali nije se izgubio onaj koji je u gra?anskome ?ivotu to ime nosio. On je upam?en kao jedan od slavnijih ljudi i zna?ajnijih ameri?kih umjetnika koji podrijetlo vuku s na?ih prostora. Da bi ga se znalo, uzeo je umjetni?ko ime: Karl Malden. Karl zato ?to je lako za izgovoriti, zvu?no je, a Malden zato ?to su njegovi ?kolski drugovi tako izgovarali ime Mladen.</p><p>Karl Malden dobro je govorio srpskohrvatski jezik, i s ponosom je, kad bi ga pitali i kad ga ne bi pitali, nagla?avao svoje jugoslavensko, srpsko i hercegova?ko podrijetlo. Preko ?ezdeset godina radio je u filmskoj industriji, ali je temeljno bio kazali?ni glumac, i to sjajan kazali?ni glumac. Svojom je dugom umjetni?kom karijerom spojio vi?e epoha ameri?ke filmske povijesti: od klasi?noga razdoblja Hollywooda i ranih ?etrdesetih, preko Kazanovih remek djela ?Tramvaj zvan ?e?nja? i ?Na dokovima New Yorka?, do dugog niza uglavnom kriminalisti?kih i akcionih filmova u ?ezdesetim i sedamdesetim, te televizijske serije ?Ulice San Francisca?, koju je za ABC snimao od 1972. do 1977, Malden je stvorio impresivan niz o kojem se mo?e govoriti i u kontekstu umjetnosti, i u kontekstu ?oubiznisa. Istovremeno bi, kad god je imao vremena, glumio u kazali?tu i bavio se nekom vrstom prosvjetnoga rada. Na Beverly Hillsu osnovao je filmsko-kazali?nu biblioteku, koja je postala najve?a u Sjedinjenim Dr?avama. Zaigrao je 1982. u filmu Sutton, Gorana Paskaljevi?a. Njegova uloga nije bila ni epizodna, ni simboli?na, niti se svodila na to da pripomogne re?iseru, na?em ?ovjeku, u proboju na Zapad. Lik kojeg je glumio po njegovoj se ideji zvao ? Marko Sekulovi?.</p><h1>Dva emigrantska ?ivota</h1><p>Emigranti uvijek imaju najmanje dva ?ivota: jedan je onaj stvarni, a drugi je onaj o kojem misle prije spavanja, zami?ljaju?i ?to bi se dogodilo i kako bi ?ivjeli da nisu emigrirali ili da su se iz emigracije vratili ku?i. Iako je u Americi ro?en, Karl Malden je po svojoj naravi bio emigrant. To, naravno, ne zna?i da nije bio Amerikanac. Ali ?ovjek mo?e istodobno ?ivjeti vi?e sudbina i u sebi nositi nekoliko, pa i suprotstavljenih, biografija. Moglo bi se re?i i da se one me?usobno potvr?uju i nagla?avaju, pa je i Karl Malden vi?e Amerikanac time ?to nimalo nije

Amerikanac, i vi?e je emigrant time ?to uop?e nije emigrant. Kada je 1999. Elia Kazan primao Oskara za ?ivotno djelo, i kada su starome redatelj u zbog njegove ne?asne uloge u lovu na vje?tice i u antikomunisti?koj histeriji po?etkom pedesetih, zvi?dale i hukale zvijezde nekoga novog Hollywooda, Malden mu je, sa savr?enim mirom, kao da ni?ta oko sebe ne primje?uje, pljeskao.

Kazan je tada bio devedesetogodi?njak, Malden tri godine mla?i. Kazan je, kao Grk, ro?en u Istanbulu, odakle je s roditeljima morao bje?ati u vrijeme Ataturkove revolucije. Bio je gre?an ?ovjek, nekim je ljudima upropastio karijere, vjerojatno ih je bilo i koji su zbog njega bje?ali iz Amerike, ali je bilo ne?ega tu?nog i neugodnog u toj holivudskoj demonstraciji neke nove pravednosti, kojoj se Karl Malden nije htio pridru?iti. Mo?da zato ?to ga je Kazan u svojim filmovima proslavio, a mo?da i zato ?to je znao ?to u ?ivotu zna?i biti emigrant. Emigrant se mora znati saginjati da bi pre?ivio, mora se nau?iti skru?enosti, da otrpi svako poni?enje, pa i ono koje mu donosi vlastiti karakter. Sve ?to emigrant u ?ivotu stvori, pripast ?e onima kojima on sam nije pripadao, a sve ?to u ?ivotu izgubi, izgubit ?e samo u vlastito ime. Tako je i veli?ina Elije Kazana veli?ina ameri?ke kulture, dok je Kazanova sramota samo njegova. Nekoliko godina kasnije, u vrijeme nove ameri?ke histerije, ovaj put antiislamske a ne antikomunisti?ke, dodjele Oskara prolazit ?e mirno, bez ikakve potrebe za pravedni?tvom. Teret sramote holivudske ?e zvijezde solidarno dijeliti izme?u sebe.

Oskar nakon Tramvaja...

Za ulogu Mitcha u ?Tramvaju zvanom ?e?nja? Karl Malden 1952. nagra?en je Oskarom. Onda je, kao i danas, to bio veliki film. Danas je, mo?da, i ve?i, jer se od onoga ?to oko sebe, u ?ivotu, u kinu i u teatru, imamo prilike gledati, razlikuje mnogo vi?e nego ?to se dana?nje vrijeme razlikuje od vremena prije ?ezdeset godina. ?Tramvaj zvan ?e?nja? dramski je komad jednostavan i vrlo tradicionalan po svojoj strukturi, a bavi se temom koja je, istodobno, velika i va?na. Tennessee Williams smrtno je ozbiljan i vrlo ceremonijalan dramski pisac, ozbiljan kao Maksim Gorki, i ni?ega u njemu nema povr?nog i zabavnog, ni?ega dana?njeg. Kazanovi glumci, Marlon Brando, Vivien Leigh, Kim Hunter i sam Malden, redom pripadaju kazali?noj tradiciji, i glume u povi?enim tonovima, kao u kazali?tu. Ali svejedno, ?Tramvaj zvan ?e?nja? s koje god strane ga pogledali, kao ekraniziranu kazali?nu dramu ili kao filmsko djelo, kroz gluma?ku igru ili kroz Kazanovu re?iju, u sebi ima snagu kakvu rijetko osjetimo, snagu koja poni?tava razliku u na?inu na koji do?ivljavamo jednu pri?u, roman, dramu ili film, i na koji do?ivljavamo vlastitu stvarnost.

Karl Malden umro je 1. srpnja 2009, s navr?enih devedeset sedam godina ?ivota. Nakon ?to je Du?an Vukoti? dobio svoga Oskara za ?Surogat?, Malden se okolo u ?ali hvalio da Bile?a ima dva oskarovca. Ili to, mo?da, i nije bila ?ala. Taj gradi?, svojedobna vojna utvrda JNA, sa zloglasnom ?kolom rezervnih oficira, jedva da je prije zadnjega rata imao pet tisu?a stanovnika. Na krajnjem jugoistoku Bosne i Hercegovine, uz granicu sa Crnom Gorom, Bile?a je zbog svoje zaturenosti nekada bila pojam nigdine. Kako je tamo danas, to mi vi?e ne znamo, jer Bile?a nam nije usput, a u Bile?u nemamo kome i?i.

Pi?e: Miljenko Jergovi?
</p>